

KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINNAN JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA ASIKKALAN KUNNASSA

Kasvatus- ja opetuslautakunta 16.10.2018

Asikkalan kunnan iltapäivätoiminta kuuluu kasvatus -ja opetuspalvelujen alaiseen toimintaan 1.6.2017 alkaen. Vastuuviranhaltijana ja lähiesimiehenä toimii varhaiskasvatuspäällikkö.

1. Iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat

Iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Toiminnan järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista eikä lapsella ole subjektiivista oikeutta palvelun saamiseen. Toiminta on tarkoitettu ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa. Asikkalassa järjestetään vain iltapäivätoimintaa.

Perusopetuslain 48 a §:n mukaisesti Opetushallitus on laatinut aamu- ja iltapäivätoiminnalle perusteet tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää näiden perusteiden mukaisesti.

Toiminnan järjestämisen yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajanvietto-tavoille ja auttaa perheitä kasvatustehtävän toteuttamisessa. Lisäksi toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä riskitekijöitä, jotka liittyvät lapsen valvomattomaan ajankäyttöön ja yksinoloon. Toiminnalla pyritään myös edistämään yhteiskunnallista tasa-arvoa ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Iltapäivätoiminta on jatkumo varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle, ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on myös oma erityisluonteensa, jossa painottuu laadukas vapaa-ajan toiminta. Lapsen itsenäisyys lisääntyy vähitellen, mutta hän tarvitsee vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta.

Iltapäivätoiminnassa painotetaan lapsen omia kokemuksia. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä myös antaa mahdollisuus lepoon ja itsekseen oloon.

2. Iltapäivätoiminnan tavoitteet

2.1. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Iltapäivätoiminnan tulee tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Kodin, koulun ja toiminnan ohjaajien välisen yhteistyön tulee olla toimivaa. Avoin ja luottamuksellinen yhteistyö lisää lapsen tuntemusta ja edistää hänen tarpeidensa tunnistamista.

Lapsen huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Iltapäivätoiminnassa ohjaajalla on ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaavana periaatteena on ammattikasvattajien sitoutuminen toimintaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena.

2.2. Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen. Toiminnassa huolehditaan siitä, että jokainen lapsi kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omiana itsenään. Lasta ohjataan ilmaisemaan erilaisia tunteita ja oppimaan niiden säätelyä. Pettymysten ja epäonnistumisten kohtaamisessa lasta tuetaan ja ohjataan.

Lapsen itsetunnon kehityksen kannalta on tärkeää, että osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia korostetaan. Perusteltu rohkaisu ja kiitos edesauttavat lasta luottamaan omiin taitoihinsa ja itseensä.

Iltapäivätoiminnan kasvuympäristö on lapselle turvallinen. Toiminnassa on mahdollisuus levähtämiseen ja rauhoittumiseen, mutta myös toiminnalliseen aktiivisuuteen ja ulkoiluun. Yhdessä toimien ja yhteisten sääntöjen ja toimintatapojen avulla opitaan sosiaalisia vuorovaikutustaitoja, vastavuoroisuutta sekä tunteiden ilmaisua ja säätelyä. Tutussa ryhmässä omaksutut asenteet ja säännöt takaavat hyvinvoinnin ja sosiaalisen kehityksen.

2.3. Eettisen kasvun tukeminen

Iltapäivätoiminta tukee lapsen eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Toiminnan eettisenä lähtökohtana on perusopetuksen opetussuunnitelmassa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet.

Iltapäivätoiminnassa lapsi nähdään arvokkaana yksilönä, joka on ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti itsestään vastuullinen, eettisessä ajattelussaan aikuisten ohjausta tarvitseva sekä vuorovaikutustaidoissaan jatkuvasti oppiva ja kehittyvä. Eettisen kasvun tukemisessa on tärkeää: aikuisen antama käyttäytymisen malli, keskinäiset vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset.

Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen. Lapsen huomio tulee kiinnittää vastuuseen

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman käyttäytymisen aiheuttamista seurauksista ja tunteista sekä itselle että toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä sopimuksista ja annettujen ohjeiden noudattamisesta
- suhtautumisesta ympäristöön ja luontoon.

Toiminnassa tulee olla yhteisöllinen ilmapiiri, jossa on nähtävissä vastuun, luottamuksen ja huolenpidon arvot. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla ristiriitatilanteita voidaan käsitellä rakentavasti.

Iltapäivätoiminnassa on tavoitteena myös osallisuuden edistäminen, tasa-arvon lisääminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen.

Lapsella tulee olla mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun sekä tulla kuulluksi. Lasten kehityksen erot ja erilaiset tarpeet tulee toiminnassa ja sen suunnittelussa huomioida.

Osallisuus ja tasa-arvo ehkäisevät syrjäytymistä. Syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja lapsen tukemiseen ja tarvittavan tuen järjestämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tarkemmat ja yksilöllisemmät tavoitteet määritellään vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa.

3. Iltapäivätoiminnan sisältö

Aamu – ja iltapäivätoiminnalla on sisällöllisesti oma erityisluonteensa.

Lähtökohtana on toiminnan monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja vapaaehtoisuus. Toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt määrittelevät ja valitsevat toiminnan järjestäjä ja toteuttaja.

Yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat paikalliset olosuhteet, käytännön mahdollisuudet ja toimintaan osallistuvat lapset.

Sisällöt suunnitellaan siten, että toiminta muodostuu lapsen kannalta ehyeksi kokonaisuudeksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttaminen mahdollistuu. Erityisesti huomioidaan leikki, luova toiminta ja myönteiset elämykset. Sisältö liittyy erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin, liikuntaan, käden taitoihin, kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun, musiikkiin ja omatoimisuutta lisääviin arkiaskareisiin. Tarvittaessa voidaan varata aikaa myös koulutyöhön liittyvien tehtävien tekemiseen, mutta vastuu näistä jää aina huoltajille.

Vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa määritellään sisällön pääpiirteet

4. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Silloinkin kun on kyse tukea tarvitsevista lapsista, ovat iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt toiminnan ja järjestämisen perustana. Toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi ovat erityisen tärkeitä kehityksessään tukea tarvitseville lapsille. Tilojen ja välineiden tulee olla myös tukea tarvitseville lapsille soveltuvia.

Ohjaajien ammatillinen osaaminen, erityisopettajien ja oppilashuollon antama konsultaatio ja perehdytys sekä yhteistyö koulun kanssa varmistavat oppilaan tuntemusta ja toimintaa tukea tarvitsevan lapsen kanssa.

4.1. Iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lain ja perusteiden mukaisesti oppilaan saama tuki jaetaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Nämä ovat laajuudeltaan ja kestoltaan erilaisia tukiratkaisuja. Iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa tätä ratkaisua.

- Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa.
- Tehostettu tuki on vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki. Oppilas saa tukea hänelle laaditun pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaan
- Erityistä tukea saavat oppilaat, joiden kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla.
Erityisen tuen antamisesta tekee sivistysjohtaja hallintopäätöksen, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta käy ilmi opetuksen ja tuen antaminen ja järjestäminen.

Ne oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Asikkalassa erityistä tukea saavien oppilaiden iltapäivätoiminta harkitaan oppilaskohtaisesti. Sitä voidaan järjestää Aurinkovuoren koulussa tai muussa iltapäivätoiminnanryhmässä. Kehitysvammaisten lasten maksuttomana erityishuoltona järjestettävästä toiminnasta vastaa kunta yhteistyössä Päijät -Hämeen hyvinvointikuntayhtymän erityispalvelujen kanssa.

Huoltajan ja koulun henkilöstön kanssa sovitaan, miten eri tukea tarvitsevien lasten tarpeet huomioidaan iltapäivätoiminnassa. Oppimissuunnitelmassa, tehostetun tuen aikana, ja HOJKS.issa, erityisen tuen aikana, kuvataan, miten iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toiminta tukevat oppilaan kehitystä.

Kaikki asiakirjat ja tiedot tehostetun tuen ja erityisen tuen antamisesta ovat salaisia. Tietojen luovuttaminen oppilasta koskevista asioista iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Iltapäivähoidon ohjaaja voi osallistua oppimissuunnitelman tai HOJKS- asiakirjan laadintaan huoltajan luvalla.

5. Yhteistyö koulun kanssa

Iltapäivähoidon tulee tukea myös koulun kasvatustehtävää. Koulun opetussuunnitelmaan kirjatut kasvatustavoitteet koskevat myös iltapäivätoimintaa ja ohjaajan tulee perehtyä niihin. Samoin tulee olla tiedossa koulun järjestyssäännöt ja muut toimintatavat. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa ja tukee lasta sekä koulussa että iltapäivähoidossa.

Opettaja ja iltapäivätoiminnanohjaaja sopivat tiedonkulkuun ja muihin käytäntöihin liittyvistä asioista. Huoltajan luvalla voidaan ohjaajalle antaa tietoa lapsen tuen tarpeesta ja muista toimintaan liittyvistä asioista.

6. Toiminnan koordinointi

Asikkalassa iltapäivätoiminnan järjestelystä ja toiminnasta vastaa Kasvatus -ja opetuslautakunta 1.6. 2017 alkaen ja tulosvastuullisena esimiehenä on varhaiskasvatuspäällikkö.. Toimintaa koordinoi iltapäivätoiminnan vastaava ohjaaja.

7. Toiminnan järjestäminen

1. ja 2. luokkien oppilaille järjestetään ainoastaan iltapäivätoimintana koulupäivinä klo 12-17, ei lauantaisin. Toimintapaikoista ja paikkamäärästä päätetään erikseen. Anianpellon iltapäivätoimintaan voidaan ottaa 50 lasta. Jos iltapäivätoiminnan oppilasmäärä haja-asutusalueiden kouluilla on 8 tai enemmän, tehdään päätös toiminnan käynnistämisestä kyseisellä koululla. Etusijalla ovat 1. ja 2.luokkalaiset ja muiden luokka-asteiden erityisoppilaat. Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään Asikkalassa lain edellyttämällä tavalla erityisopetuksen 1-9 luokkien oppilaille.

Toiminnan järjestää kunta itse. Toimintapaikat ovat koulujen yhteydessä. Toiminnassa hyödynnetään koulussa ja ympäristössä olevat leikki-, urheilu- ja muut mahdollisuudet.

Valtioneuvoston asetus (115/2004) opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista määrittää henkilöstön kelpoisuudet. Henkilöstön tulee esittää lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi annetun lain 504/2002 mukainen selvitys ennen toimen vastaanottamista. Ohjaajina iltapäivätoiminnassa toimivat pätevät ohjaajat. Ryhmän koko yhtä ohjaajaa kohden voi olla enintään 16 lasta.

Toimintaan ilmoittautuminen tapahtuu keväällä ennen koulun tulevaa työvuotta ja hakuilmoitus julkaistaan paikallislehdessä ja kunnan internetsivuilla. Lisäksi siitä tiedotetaan perheille esi- ja perusopetuksen kautta.

Mikäli toimintaan hakeutuvia lapsia on enemmän kuin paikkoja, niin paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä siten, että etusijalla ovat 1 vuosiluokan oppilaat. Hakuajan jälkeen ilmoittautuneita lapsia voidaan ottaa ryhmiin, jos niissä on tilaa. Päätökset iltapäivätoimintapaikoista tekee varhaiskasvatuspäällikkö.

8. Perittävät maksut

Asikkalan kunnan järjestämästä iltapäivätoiminnasta peritään kuukausimaksu, joka perustuu perusopetuslaissa (48 §) määrättyihin maksuihin.

- Lapsi osallistuu toimintaan yli 4 tuntia/päivä. Maksu on 100 € /kk.
- Lapsi osallistuu toimintaan alle 4 tuntia/päivä. Maksu on 80 €/kk.

Iltapäivätoimintaan osallistumisesta laskutetaan kuukausittain, elokuusta toukokuun loppuun.

Maksu vahvistetaan toimintavuodeksi, eikä tilapäisiä poissaoloja huomioida. Jos lapsi ei sairautensa vuoksi voi kalenterikuukauden aikana osallistua iltapäivätoimintaan yli 10 päivänä, maksusta peritään vain puolet. Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä. Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta.

Irtisanoutuminen toimintaan osallistumisesta tulee tehdä kirjallisesti, vaikka sähköpostilla, palvelusihteri Kirsi Lepälle. Irtisanominen päätetään aina kuluvan kuukauden loppuun.

8.1. Maksun harkinnanvarainen alentaminen tai poistaminen

Iltapäivätoiminnan maksu voidaan jättää perimättä tai sitä voidaan alentaa siltä osin kun maksun periminen vaarantaa perheen toimeentulon edellytyksiä, lakisääteiset elatusvelvollisuuden toteutumista tai jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioiden.

Iltapäivätoiminnan maksu voidaan poistaa, jos perhe joutuu turvautumaan toimeentulotukeen. Iltapäivätoiminnan maksu voidaan puolittaa, jos perheen tuloilla ei muodostuisi perittävää varhaiskasvatuksen asiakasmaksua. Poistamisen ja alentamisen edellytyksenä on *lisäksi*, että lapsen iltapäivätoimintaan osallistumiselle on painava syy. Tällaisena syynä pidetään lapsen erityisen tuen tarvetta tai lapsen joutumista olemaan yksin kotona koulupäivän jälkeen huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.

Huoltajan tulee hakea maksun alentamista tai poistamista oma-aloitteisesti kirjallisesti ja liittää hakemukseen tositteet perheen tuloista tai toimeentulotukipäätös sekä selvitys lapsen iltapäivätoimintaan osallistumisen painavasta syystä.

Maksun poistamisesta tai alentamisesta päättää varhaiskasvatuspäällikkö.

9. Arviointi

Toiminnan arvioinnin tulee olla jatkuvaa ja säännöllistä. Vuosittaiset kyselyt vanhemmille ja lapsille sekä ohjaajien arviot ovat perustana toiminnan kehittämiseksi. Verkostoyhteistyön avulla arvioidaan omaa toimintaa ja saadaan uutta tietoa toiminnan edelleen kehittämiseksi.

Syksyisin tehdään tulevan toimintakauden toimintasuunnitelma ja keväisin toimintaa arvioidaan (=toiminta/arviointikertomus). Nämä toimitetaan varhaiskasvatuspäällikölle.